

BUGÜNÜN DİLİYLE
HAYYAM

A. KADİR

Dizildiği yer : Menteş Matbaası

Basıldığı yer : Fono Matbaası

Bugünün Diliyle

H A Y Y A M

Yenileştiren :

A. KADİR

1969

İKİNCİ BASKI

Şubat 1969

Kapak : SAİD MADEN

KARIMA

BİRİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ

Bir sabah Hüseyin Karakan geldi bizim eve. Bugüne dek yayımlanmış yayımlanmamış bütün şiir diliyle Hayyam çevirilerinden seçme bir antoloji hazırlamaktaymış. Ben de birkaç yıl önce Hayyam'dan bir dördlük çevirmiştim. Bir kitabıma da koymuştum onu. O şiirden bahsetti Karakan, senin bir o var, beş altı tane daha koymak isterim, bana onbeş güne kadar yap, dedi. O günlerde Azra Erhat'la Odysseia çevirisine başlamıştı vaktim yoktu. Sonra, ha deyince de olmazdı bu iş. Hıkmık ettim, söz veremedim, kendisini kırmak da istemiyordum. O da anladı halimi, yaparsın yaparsın, oldu bu iş, dedi. Netekim oldu, beş altı dördlük yenileştirdim, verdim kendisine, antolojiye koydu.

Tam o sıralarda, Azra Erhat önemli başka bir işe koyuldu, Odysseia çevirisine ara vermek zorunda kaldık. Hayyam da beni hayli sarmıştı, fırsat bu fırsat dedim, daldım Hayyam'a.. İki yılda zor çıktım içinden.

Gene başladılar ordan hurdan. Hayyam kimdi?

Zevk ve safa şairiydi. Hem bu iş yapılmış, olmuş bitmiş-ti bizde. Çok vardı Hayyam çevirisi.

Bizde bir sürü Hayyam çevirisi vardı sahiden. Şiir diliyle, düz, anlaşılır, anlaşılmaz, başarılı, başarısız (şiir diliyle olanların en başarılısı bence S. Eyuboğlu'nunkiler). Ama bu bir sürü dediğimiz kaç tane? Kaç yılda kaç tane? Bir Alman profesör ne diyor: Yalnız 1913 yılında, yalnız ingiliz dilinde birbirinden ayrı 120 basımı yapılmış Hayyam'ın, lâf değil, bir yılda 120 basımı. Bizde şimdiye kadar bunun sekizde biri yapılmış mıdır? Burada tam sırasıyken şunu diyeyim: Mevlânâ'yı yenileştirirken bir iki sözümona eleştirmeci aynı şeyi söyledi. Mevlânâ da kimdi? Onunla uğraşılır mıydı? «Bugünün Diliyle Mevlânâ» yı yayımladığım vakit, kitabı adamakıllı öven ilk yazıyı bunu söyleyenlerden biri yazdı.

*

Abdullah Cevdet «Rubaiyatı Hayyam» da şöyle diyor aşağı yukarı: Hayyam'ın dörtlüklerinin her basımında, insan, içinden çıkılması pek güç olan bir mesele karşısında kalıyor. Hayyam'ın dörtlükleri diye toplanan şiirler sahiden Hayyam'ın mıdır? Hangileri Hayyam'ın, hangileri Hayyam'ın değil? Bunları tespit etmek için elde kesin bir tartı ve ölçü yok. Birbirine çok benzeyen dörtlükler var, bunların bir kısmının taklit olduğuna, bir yolu bulunup Hayyam'ın dörtlükleri arasına sokulduğuna ihtimal verilebilir. Hayyam'ın dörtlükleri arasın-

da öz bakımından birbirine karşıt, birbirini çelen dörtlükler de çok. Ama bu, hangisi Hayyam'ın olduğu, hangisi Hayyam'ın olmadığı ayırımında bize bir ölçü veremez. Ayrı ayrı her dörtlüğün yazıldığı tarihi bilemediğimiz için işin içinden çıkamayız. Bir insanın hayatında ne kadar büyük değişiklikler geçirdiğini de görmüyor muyuz? Hayyam'ın, cennete ve cehenneme inandığı bir devreden sonra, cennete ve cehenneme inanmadığı bir devresi olamaz mı?

Cehenneme hani kim gitmiş?
Hani, cennetten dönen kim?

Hayyam'ı türkçeye çevirenlerin bellibaşlıları arasında, dörtlükleri üzerinde tam bir anlaşma yok. Hayyam'ın olduğu söylenen dörtlükler 400 le 600 arasında değişiyor. Hüseyin Dâniş ile Rıza Tevfik'in «Rubaiyatı Ömer Hayyam» ında 397 dörtlük var. Abdullah Cevdet'in «Rubaiyatı Hayyam» ında 575 dörtlük var. Asaf Halet Çelebi'ye göre Hayyam'ın bütün dörtlükleri 400'ü geçmez. Abdülbâki Gölpınarlı'nın "-Hayyam — Rubailer» kitabında ise 476 dörtlük var. Rüştü Şardağ'ın «Ömer Hayyam'ın Rubailer» nde 252 dörtlük var. Avrupa ve Amerika'da Hayyam'ın çok büyük bir ün kazanmasını sağlayan İngiliz şairi Fitz Gerald'ın büyük bir başarı ile ve çok serbest bir şekilde çevirdiği dörtlüklerin çoğu Hayyam'ın değilmiş.

Ben daha çok Abdullah Cevdet'in, Asaf Halet Çe-

lebinin, Abdülbâki Gölpinarlı'nın çevirilerinden faydalanarak yüz tane dörtlük seçtim, yenileştirdim. Bu dörtlükleri seçerken, birbirlerine benzememelerine çalıştım. Bunların içinde Hayyam'ın olmayanlar var mı yok mu bilmem. Hayyam'ın olmayan bir iki tane belki çıkar.

*

Ömer Hayyam'ın doğduğu tarih bilinmiyor. 1025-1050 arasında Nişabur'da doğduğu söyleniyor. Ölümü 1121 -1122 dir. Babası bir çadırcıymış. Bu yüzdeyi Ömer, o devrin geleneğine göre bir takma ad almak zorunda kalınca, «Hayyam» yani «Çadırcı» adını almış. Bu sade takma ad bile onun halktan yana bir adam olduğunu gösterir bize.

Sağlam bir eğitim görmüş Hayyam. Kur'an, Hadis, felsefe., matematik, astronomi ilminde üstüne yokmuş. Yunan felsefesiyle bile dostluğu olmuş. Bir gün gelmiş herkesten ayrı düşünmüş, ayrı şeylere inanmış. Melikşah'ın çevresini alan, ona kasideler yazmakla çimlenen dalkavuk şairlere benzemeyince yadırganmış Hayyam. Düşmanları çoğalmış, o da kapamış kapısını herkese.

Şu zamanda bir sürü dostun olacak da ne olacak?
Şöyle uzaktan bi selâm, nasılsın iyi misin, o kadar.

Ters, huysuz, geçimsiz bir adam olmuş herkese göre. Oysa, dostluğa çok önem verirmiş, dostluk bula-

mamış. Tok sözlü, olduğu gibi görünmüş, bakmış hep yalan dolan, hep ikiyüzlülük. Dostluğun, vefanın, mertliğin damlasını bulmak meseleymiş zaten o zaman. Çekilmiş bir köşeye Hayyam. Ama kendini düşündüğü, kendini sevdiği için değil. Ordan da insanları sevişmeye, birleşmeye çağırmış. Zorlamış insanları ayıran demir kapıları.

Bu müslümanlık, bu gâvurluk neden,
aşk içinde erimek varken.

Hayyam, insana önem verir. İnsanın özgürlüğüne önem verir. İnsanlara alçakgönüllülüğü, olduğu gibi görünmeyi, fikir ve vicdan özgürlüğüne bağlanmayı, yiğit bir yürek taşımayı, yalandan ve ikiyüzlülüğten öğrenmeyi, insanın insanı kullanmamasını, insanın insana kulluk etmeden yaşamasını öğütler.

Bir ekmek kapısı aç bana,
bir geçim yolu bulayım
kula kulluk etmeden.

Hayyam söylüyor bunu. Bu ses onikinci yüzyıl insanının sesi mi, yirminci yüzyıl insanının sesi mi? Sonra biz, rahat rahat oturmuşuz, ona zevk ve safa, «iyş ü nûş» şairi demiş çıkmışız. Nedir şarap Hayyam'da, hep şarap der durur. Onu çevirenlerin çoğu, onun şaraba düşkün bir sarhoş, gece gündüz içer bir adam olmadığında birleşiyorlar. Asaf Halet Çelebi diyor ki: «Görünüşe bakıp

da rubailer hakkında hüküm vermek icabetseydi Hayyam'ın derbeder, sefil ve biçare bir sarhoş olduğunu kabul etmek gerekecekti. Halbuki bu şairin hayatı, gayet derlitoplu, ilim sahasında otorite sahibi, hattâ büyük bir ilim kurulunun başında, matematik ve astronomi alanında zamanımıza kadar ehemmiyetini muhafaza etmiş bir eser sahibi, ağır başlı, değerli bir insan olduğunu gösteriyor. Böyle bir insanın sarhoş saçmalarıyla uğraşmaya çağı besbellidir. Şu halde şiirlerinde geçen şarap, bir sembol, kötümserliğe karşı bir panzehir, hür insanların düşüncelerini saran bir huzur hissinin timsali sayılmalıdır.»

«Bugünden kendini yok sayacaksın, kendi buyruğunda bey gibi yaşayacaksın» diyor Hayyam. «Geçmiş düşünmeyeceksin, gelecekte korkmayacaksın.» Hayyam bunları bize, günümüzü gün etmek için mi söylüyor? Hiç sanmam. İnsanoğluna yaşamanın yollarını açıyor bir bakıma. Karanlıklar içinde yolunu şaşırılmış insana yol gösteriyor. Yüz bin yıl sonraki geleceği bile düşünüyor Hayyam:

Yüz bin yıl sonra yerin altından
otlar gibi, yeşil yeşil çıkma umudu.

Onun meyhane dediği yer, yobazların hiç anlayamayacağı bir yer, insanın insanca yaşayabileceği bir yer. Çok çekmiş Hayyam yobazlardan, dar kafalılardan. Düzenbazlıklardan uzak, yalandan dolandan uzak, düşman-

lıklardan, kavgalardan uzak yer aramış kendine. Yalnız kendine mi? Hayyam, istediği gibi yaşayamamış, dünyaya neden geldiğini, bu dünyada işinin ne olduğunu anlayamamış insanların acısıyla yaşamış bir ozan.

Kapısız, damsız şu yuvarlakta
bir sürü insanız, başıboş, kimsesiz.
Bu dünyaya istediğimiz gibi gelmedik,
bu dünyadan istediğimiz gibi gidemeyiz.

Böyle bir önsöz yazılmasaydı da olurdu. Asıl bundan sonrası önemli benim için. Asıl işi kıvrabildim mi? Koca Hayyam'a yaraşır bir çeviri yapabildim mi? Halkımın güzel, tatlı dilini sevgili Hayyam'ın ağzına dökemedim mi?

Tertemiz, ak yüreğini dünyaya bir gökyüzü gibi açmak, insanoğlu için varını yoğunu cömertçe harcamak, galiba yalnız Hayyam gibilere, büyük ozanlara, büyük sanatçılara vergi.

Bir dünya kararım, gönlümce, yepyeni,
ey insan, derim, ey insan,
dile benden ne diler sen.

Ağustos 1964

A. KADİR

BU YENİLEŐTİRMELER İÇİN NELER DENDİ ?

Bugünün Şairi olsaydı Hayyam, nasıl söylerdi o Őiirleri? Bu görüŐten yola çıkmış Kadir. Hayyam'ın kiŐiliđini kendi kiŐiliđiyle birleŐtirmiŐ, bugünün diliyle Hayyam'ı konuŐturmuŐ. İyi de etmiş. İnsan aradaki yüzyılları unutup, çağımızın bir Şairi gibi kendine yakın buluyor Hayyam'ı. Bu kitap bir iki günde okunup bir köşeye atılacak gibi değil. YaŐadıkça kiŐiye canyoldaŐlıđı edecek gçte.

OKTAY AKBAL,
Vatan (19 Eylül 1964)

Kadir'in bu işte nasıl titiz ve başarılı olduğunu bilirdim. Öteki Hayyam çevirilerinde olduğu gibi, vezin ve kafiyeye itibar etmemiŐ;. Elinden geldiğince serbest davranmıŐ. İkin okurken Hayyam alıŐkanlıđını bozar gibi oluyor, sonra alıŐıyor ve tadına varabiliyorsunuz. Hayyam'a Türkçenin biçi-mi içinde yaŐayan yeni bir ruh ve anlam kazandırmıŐ. İçinizden: «Hayyam olsa olsa, böyle olur. Benim hayal ettiğim Hayyam da böylesi idi.» geçiyor. Bu kitabın temiz bir bas-kısı var. Birinci hamur kâğıt. Zevkli bir kapak. Dizgi ve tertip yanlıŐları yok. Belli bir kuyumcu titizliği ile tashih edilmiŐ. İnsanı okurken yormuyor.

Kitap, Şarap ve AŞk, Tanrıyla Konuşmalar, Dünya, İnsanlar ve Özgürlük diye üç bölüme ayrılmıŐ. Şarap ve AŞk Őiirleri harcıâlem olanlar, bildiklerimiz. Öteki blmlerdekinin tadı başka. Bunlardan iki örnek vermek isterim. Bakın nasıl da güçlü bir çeviri karşısında olduğumuzu göreceksiniz. Şair mizaç ve meŐrebi başka oluyor:

Ssle, beze, lokum gibi ko karŐımıza,
esmeri, de, beyazı, de, pembesi, de,

baştan çıkar, yerlere ser bizi, öldür,
sonra çevir dört yanımızı bir sürü yasakla,
ona bakma, şuna bakma, buna bakma,
dolu tası eğri tut, ama içindekini dökme.

Beğendiğinizi sanıyorum. Bir de «Uğurlar Olsun» başlıklı bir özgürlük şiirini okuyun. Ne rahat, ne içten bir söyleyiş. Kadir'in de Hayyam gibi büyük şairler kuşağından geldiği belli.

Özgürlük yoluna girmezsen,
bu yolda koşmazsan vargücünle,
yıkamazsan yüzünü kanında yüreğinin,
yarın avucunu yalarsın.
Er dediğin kendini yok bilmedi mi,
cayır cayır yanmadı mı yürek dediğin,
hadi öyleyse, uğurlar olsun.

MEHMED KEMAL
Vatan (21 Eylül 1964)

Şimdiye kadar yaptığı başarılı İlyada (Arza Erhat'la birlikte) çevirisiyle, Mevlânâ yenileştirmeleriyle tanıdığımız şair A. Kadir, Hayyam'ı da bugünün diliyle bize aktarmaya çalışmış. Birçok kişice dilimize çevrilen Hayyam'ın şiir biçiminde olanlar içinde en başarılısı Sabahattin Eyuboğlu'nunkilerdi. Eyuboğlu bunları ölçülü şiir olarak vermek istediğinden, çok yerde Hayyam'ın dünya görüşü birer «hikmet» niteliğine bürünmüştü. A. Kadir böyle bir biçim disiplinine bağlı kalmadığından - iyi de yapıyor - Hayyam'ın asıl dünya görüşünü, insan sevgisini, dünyayı bilgece değerlendirdiğini pırıl pırıl bir dille yansıtıyor.

DOĞAN HIZLAN
Cumhuriyet (17 Aralık 1964)

A. Kadir'in «Bugünün Diliyle Hayyam» adlı kitabını aldım. Pek güzel bir çeviriler örneği.

Ömer Hayyam iyi ki onikinci yüzyılın başlarında ölüp gitmiş. Yirminci yüzyılın Türkiye tipi demokrasisinde bunları yazsaydı, sağı solu koruyucu kanunlarından birkaçı birden yakasından tutar, hangi hapishanede ihtiyarlayacağını bilemezdi.

FALİH RIFKI ATAY
Dünya (20 Aralık 1964)

Eline sağlık, A. Kadir almış eline Hayyam'ı, bugüne kadar çevrilmiş Hayyam'ı bir köşede bırakarak, bugünün diliyle olduğu gibi vermeye çalışmış bize. Bugünün Diliyle Hayyam çıkmış ortaya. Kitabın önsözünde «acaba kıvrılabildim mi bu işi?» diye soruyor A. Kadir. Bize kalırsa, daha önceki çalışmalarında olduğu gibi, üstesinden bile gelmiş. Ve A. Kadir bu tip çalışmaya devam etmeli, eskimiş ozanlarımızı da yeni kuşaklara tanıtmalıdır.

Türk okurları gerçek Hayyam'ı A. Kadir'in kitabında bulacaklardır. Hayyam, bu yeni çevirilerde, rubainin o dar kalıbını kırmış, elini kolunu sallayarak dolaşan özgür bir ozandır artık. Her yere rahatça girebilen halktan bir ozan.

AHMET KÖKLÜGİLLER
Çaltı (28 Aralık 1964)

İnsancıl, büyük şairlerin çeviricisi A. Kadir, Mevlânâdan sonra Hayyam'ı ele almış. Bugüne kadar hemen bütün dörtlükleri dilimize çevrilmiş bulunan Ömer Hayyam'ın 100 tane rubaisini yeniden Türkçeleştirmiş. Bu işi yaparken de Hayyam'ın bir zevkü safa şairi olmayıp, yüce bir düşünce ve duygu şairi olduğunu ortaya koymaya çalışmış A. Kadir. Ama, bizece asıl önemli olan yön bunlar değil. Hayyam çevirisi ile Türkçenin ulaştığı yüceliktir. Gerçekten A. Kadir

100 rubaiyi anıtlıacak güzellikteki sağlam bir dille aktarmıştır.

ÜNAL SAKMAN

Tercüman (30 Aralık 1964)

«Bugünün Diliyle Mevlânâ» on yıl kadar önce çıktı ve hemen tükenerek yeni basımı yapıldı. Hayyam geçen yıl çıktı, öteki Hayyam çevirilerini bastırdı. Çünkü A. Kadir bu işin tanı ustası. Her şeyden önce gerçek bir ozan.

MAHMUT MAHAL

İmece (Ekim 1965)

«Bugünün Diliyle Hayyam» da 100 kadar şiir var. A. Kadir'in bunların her biri üzerinde titizlikle durduğu, göz nurunu ve heyecanını hiç birinden esirgemediği her satırda kendini belli ediyor. «Bugünün Diliyle Mevlânâ», «Bugünün Diliyle Hayyam» dan sonra, Tevfik Fikret'in «Eski Çağlar Tarihi» ni de yenileştiren A. Kadir'in bizim kuşağa yaptığı hizmet inkâr edilemez. Bunlar el altında ya da baş ucunda bulunması gerekli kitaplardır.

AHMET KAYSERİLİOĞLU

Ruh Dünyası (Şubat 1966)

Çok günler, açıp A. Kadir'in çevirisinden Hayyam'ı okuyorum. Doyamıyorum bir türlü bu gerçek halk ozanına. Nedeni ne bunun? Nedeni apaçık ortada: Dil, Türkçenin en güzeli. Her dize Hayyam'ın sevisi, şarabı, özgürlük ve dünya görüşü ile örülü. Bugün bizim yobazdan çekine çekine söylediklerimizi o, sekiz yüzyıl önce söylemiş üstelik. Doyulur mu böyle Hayyam'a?

AHMET UYSAL

Sömürülüğe Karşı Savaş

(16 Mart 1936)

ŞARAP

ve

AŞK

HER ŞEYDEN
UZAK

Şu yıkık bucakta oturmuşuz
Őarabımız, aŐkımızla baŐbaŐa,
komuŐuz nemiz var nemiz yok,
komuŐuz Őarabın yerine,
üstümüzü baŐımızı, yüregimizi, canımızı.
Boş vermiŐiz acıların korkusuna, yarının umuduna.
Topraktan, yelden çok uzağız,
ateŐten, sudan çok uzak.

DÜNYA BİR YANA
SEN BİR YANA

Yeryüzü padişahların, kralların olsun.
Cehennem kötü insanın olsun, cennet iyi insanın.
Tanrıya toz kondurmamak meleğin işi olsun,
temizlik cennet kapıcısının işi.
Kim ne olursa olsun,
sevgili bizim olsun tek,
cam canımızın olsun.

RÜZGÂRLAR GİBİ

Bırak dört unsuru bir yana,
beş duyguyu, ey şarap sunan.
Azı da bir insanda gamın, çoğu da.
Vur patlasın çal oynaşma başlayalım,
bir yudumcuk sun bize şarabından.
Esip duralını rüzgârlar gibi.

BİR BAHAR
SABAHI

Dışarsı ılık, taze, güzel.
Bulut yıkadı bahçelerin yüzünü.
Kuşlar keyfe geldi,
şakıdılar kayısı gülüne bizim içimizi:
«Şarap içmeli, şarap içmeli, şarap».

DÖNEN
KİM?

Al istersen, veresiye cennet senin olsun.
Bana bir açıklık yer,
bir çayır çimen olsun,
bir kadeh, bir güzel, bir şarap sunan olsun, yeter.
Ama bunlar peşin olsun.
Cennet, cehennem gibi lâflara boş verelim.
Cehenneme hani kim gitmiş,
hani, cennetten dönen kim?

KADİR
GECESİNDE
BİLE

Hiç ayık dolaşmadım ömrümde, ama hiç.
Kadir gecesinde bile fitil gibiyim, körkütük.
Kadehle kucak kucağayım o gece,
küple o gece göğüs göğüseyim.
Elim testinin koynunda, ta sabahlara dek.

KENDİNİ
BİL

Yokluk halkasına gir, kral ol.
İçinin yüzünü yıka, kiri pası ant.
Meyhane sokağında ibadet edene şunu de:
«İlkin kendini bil,
sonra ne halt edersen et.»

MUTLU KİŞİ

AŞk kitabını evirdim çevirdim.
Bir adam konuŐtu kitabın içinden,
yüreği yana yana, bir adam:
«Kimdir mutlu kişi, bilir misin?
Bir karısı olacak ay gibi güzel.
Bir gecesi sürececek yıl kadar uzun.»

TOPU TOPU

Yüreğine keder ağacını diktin mi, bittin.
Boyuna güler yüzlü kitaplar oku.
Çek şarabı, içinden ne gelirse onu yap.
Yeryüzünde topu topu kaç gün kalacağız ki

BİR GÜNÜN
BEYLİĞİ

İki batman şarap olacak,
bir somun ekmek, pamuk gibi,
bir koyun budu olacak,
şipşirin bir de güzel.
Bir çardak altındasın,
gel keyfim gel.
Padişahta var mı böyle yaşamak.

**BENİM
PAYIM**

Düşe düşe sarhoşluk düştü benim payıma.
İnsanlar, neden kınarsınız beni?
Ya bütün haram şeyler sarhoş etseydi,
ortada bir tek ayık zor görürdünüz.

İKİ
YULAR

Ramazan geçti, dedim oh, tamam.
Dedim hiç durma, yumul Şaraba,
gir ateŐin içine, kıpkırmızı yan.
Artık ne namaz var sana, ne oruç var,
kurtuldun iki yulardan, hımbıl softa.

HANİ

Bir güzel sevelim, dedik.

Hani para?

İçelim, basalım nârâyı, dedik.

Hani şarap?

Taş çatlasa çıkamazsın yoldan.

Kaldı bir tek çare:

Namaza dayan!

NE GÜNE
DURUYOR

Biliyorum, kötü bir ad bırakacağım,
ne yapayım, elimde değil,
bir kerpiçim mi var, verdim şaraba gitti.
Sonra ne mi yaparım dediniz?
Şarabı neyle mi içerim?
Neyimi mi veririm dediniz sonra?
Cübbemle sarığım ne güne duruyor,
onları meryem dokumadı ki.

YARIN

Alayı bırak, kendine gel, dostluğunu bil,
derdime ortak ol, şarapla, dolu tasla.
Yarın ben toprağım, al beni, tuğla yap,
kullan meyhane duvarında, yıkıkları kapa.

BU YOLDAN
ŞAŞMA

Yepyeni bir saltanat olacağına
yıllanmış şarap olsun, bir yudumcuk.
Şaşma seni şaraba götüren yoldan,
bir tası, sarayda yaşamaktan daha güzel.
Küpün ağzına konan kerpiç var ya,
metelik etmez yanında kral tacı.

KANCIKLİK
YOK

Hiç ayrılma sevgilinin kapısından,
çal boyuna o kapıyı, çal gönül.
İstediğin ne, kimi beğendin, buyur al.
Ama kancıklık yok bu oyunda,
tak canını dişine,
atıl ortaya erkekçe.

**BU KORKU
NE?**

Kendini sorguya çek, aklın başındayken.
Ne getirdin? Ne götüreceksin?
Şarap içmem, diyorsun, ölmek var.
İçersen var da, içmezsen yok mu?

MEDRESE
DEDİĞİN

Aklını kullan, oğlum Ömer,
ne var medresede, bok mu var?
Meyhaneye gir, sana hiç kimse dokanmaz,
keyfince kurul, istediğince çek.
Medrese dediğin ne ki, Ömer oğlum,
püf desen yıkılacak.

TIN TIN
ÖTERSİN

İçmeyen insan ne anlar bu şarkıdan.
Yaşamının tadını ne bilir yüzü paslı.
Yeryüzü sevene ışıllı ışıllı ışıllıdır.
Oysa sen tın tın ötersin,
sana bizim aşkımız bir şey demez,
ey içi kara, sersem yobaz!

HİÇ UYANMADAN

Bizde kalp para geçmez.
Süpürge temizledi burasını çoktan.
Ne ikiyüzlülük kaldı, ne yalan dolan.
Bir ihtiyar çıkageldi meyhaneden,
şarap içmeye bak, dedi, şarap,
yüzyıllarca uyuyacağan nasıl olsa,
toprak altında, hiç uyanmadan.

AŞK
ŞERBETİ

Seni sevdim diye kınarlarsa beni,
kılım kıpırdamaz.
Yürek ne, sevgi ne, onlar bilir mi ki?
Bir kavgam bile yok benim onlarla;
dolu tas er kiŐiye gerek,
yaramaz aşk şerbeti er olmayana.

BIRAKMAZSIN
ADAMI

Ey şarap, güzel şarap, tatlı şarap,
ne kadar iyisin tasın içinde, ne kadar iyi.
Ama bir bağısın aklın ayağında, bir düğüm.
Koyvermezsın adamı ne mal olduğunu anlamadan.

SOLMAYAGÖRSÜN

Çek şarabı, hadi durma, bugünler sayılı.
Sonrası ne, toprak altında uyu babam uyu.
Orda ne arkadaş var, ne dost var, ne karı.
Beri gel, dinle beni, sakın kimseye deme:
Bir çiçek soldu mu, tamam, hapı yuttu.

SAHİ

Yel olsam, bir ulaşsam saçının teline,
derdinin elinden bir kurtarsam dizgini.
Gözle hiç kimse göremez dediler yüzünü,
göz bizim gözümüzse, sahi, mümkünü yok.

EY
ŞARAP SUNAN

İçki getir, ey şarap sunan, güle oynaya,
hafakanlar bastı bir şöyle görünmekten, bir böyle.
Koy rehine seccadeyi, sarığı, git şarap al,
bellesin cümle âlem, kafayı çekmek nasıl olur.

YAZ
KÂTİP
YAZ

Alçak felek bağladı beni kısıvrak
ben elimin, ayağımın farkına varalı.
Yaşadım sayacaklar şarapsız günlerimi,
onlar da bu fakirin hesabına yazılacak.

VAR MI
DAHA ÖTESİ

Bir batmanlık tasa sarılırım bu gece,
iki tasla zengin ederim kendimi,
dini de, akli da boşarım üç kere,
sonra üzüm kızıyle nikâh kıyarım,
yatalım ciğerparem, derim, gel.

BU ŞARAP

Bu Őarabı dilenci ićti, bey oldu gitti.

Bu Őarabı tilki ićti, arslan kesildi.

Bu Őarabı ihtiyar ićti, oldu delikanlı.

Delikanlı ićti, 6mrü bi uzadı, bi uzadı, bi uzadı.

ÇIKARALIM DEDİK
ACISINI

Seccadeyi bir de şarap küpünün yanma serelim, dedik.
Kafayı bi güzel çektik, ama bi güzel.
Ayıp söylemesi, bayağ, adama benzedik.
Tekkelerde ne günlerimiz harcandı toz oldu gitti,
çıkartalım, dedik, acısını o günlerin meyhanelerde.

OLDU MU BU

Bir elimizde Kur'an, bir elimizde şarap tası.
Bir yanımız helâl, bir yanımız haram.
Şu ham gökkubbe altında biz neyiz?
Ne tam gâvur, ne tam müslüman-

VERYANSIN

Çalgıları şuraya alalım, baş köşeye.
Dostların parmağı ağzında kalsın,
öyle bir veryansın edelim.
İçkiyle değışelim seccademizi.
çatlasın namus mamus, falan filân.

BERİ
DURSUN

Cennet varmış, bakın hele,
güzeller dolaşmış salına salına,
sular akarmış şeker gibi tatlı,
ırmaklar gürlermiş şaraptan, süttten, baldan.
Ey şarap sunan, hadi durma,
aklını başına al, bir tas şarap sun,
bin veresiye beri dursun,
bir peşin yeter de artar bile.

CEHENNEMİN DİBİNE

Eski şarabı da alırsız, yeni şarabı da.
Cenneti iki arpaya satan kişileriz.
Öldükten sonra gideceğın yer neresi mi?
Sen getir şarabı, önüme ko hele,
sonra cehennemın dibine kadar yolun var.

KADEHİN GÖZLERİNDEKİ

•
Kur'an, yüce din kitabı, yeryüzünde tek,
tanrı iyi şeyler yazar okuyanın defterine,
oysa biz, estikçe okuruz, ara sıra.
Sen asıl kadehin gözlerinde ışıyan âyete bak,
bütün dünya okur onu,
dudaklar değer değmez, her dakika.

CENNETE
KİMSE
GİDEMEZ

Şarap iç, güzellerin çevresinde fır dön,
güzellerle düş kalk, gece deme gündüz deme.
Günahın, kusurun yokmuş gibi satma kendini,
görünme bir öyle bir böyle.
Esrik âşıkların sonu ne? Cehennem mi?
Demek cenneti göremeyecek hiç kimse.

DAHASI
VAR

Bir gün beni nasıl sarhoş göreceksin, bilir misin,
alçalmıő, küçlmőm, ayağına baőımı komuőum,
sarığım bir yana gitmiş, Şarap tasım bir yana,
puta tapan saçlarının zincirine vurulmuőum.

HARCAMA
BENÎ

İşte aydınlık, ey şarap sunan,
işte dolu tas, işte ay ışığı,
bir de güzel, yakut gibi, pırıl pırıl.
Kavrulan bu yürek toprak değil,
harcama, ey şarap sunan, harcama beni,
o sudan getir bana, ne olur.

SON GÜNE DEK

Keder seni bağrına basmak mı ister,
hadi ordan, çek arabanı, de.
Boş sıkıntılara kaptırma günlerini.
Yutmadan bedenini toprak
ne kitabı bırak, ne çayır çimeni.
Hele yârin dudağını, sakın ha,
ta son güne dek.

YAŞ YETMİŞ

Yarın bu bacaklar ayrılık dağını aşacak.
Önümde şarap, çek babam çek.
Saçlarım ne güzel, kar gibi ak,
yaş yetmişe vardı, lâf değil,
insan bugün yaşamazsa, ne vakit yaşayacak.

BENİ
ARARSANIZ

Bu dünyadan çekip gittiğim gün
şarapla yıkayın beni.
Talkını şarapla verin bana, dolu tasla.
Kıyamet günü, nerde bu adam, dersiniz, olur a,
eşin meyhane önünde toprağı da, görün.

ÖLDÜKTEN
SONRA
DİRİLİŞ

Bir gün kökünden sökülünce bu ömür ağacı,
nem varsa un ufak olacak toprakta.
Toprağımdan testi yapar, içine şarap korlarsa,
ossaat dirilir, oh derim, dünya varmış be!

TANRI'YLA
KONUŞMALAR

YASAK

Ssle, beze, lokum gibi ko kargımıza,
esmeri, de, beyazı, de, pembesi, de,
baştan çıkar, yerlere ser bizi, öldür,
sonra çevir dört yanımızı bir sürü yasakla,
ona bakma, şuna bakma, buna bakma,
dolu tası eğri tut, ama iindekiyi dökme.

YA O
YA BU

Tepeden tırnağa varlıksın, ey tanrı,
ne yoklarla birsin, ne yok olacak şeylerle.
Ne yerin var senin, ne yurdun var.
Ama her yerdesin, olmadığın yer yok.
Ey, yerden yurttan, yönlerden ayrı, uzak,
ya olduğun yeri de bana,
ya olmadığın yeri de.

FARK
NE

Günahsız tek kişi göster bana.
İnsan nasıl yaşar günah işlemeyen?
Ben kötü bir şey yapıyorum günün birinde,
sen küplere biniyorsun o zaman,
ağlatıyorsun anamı, kıyasıya.
Kötü şey değil mi bu seninkisi?
Öyleyse aramızda fark ne?

FASAFİSO

Bir güzel allamış pullamışsın bizi,
bir alay da güzel şeyler çıkarmışsın bizden.
Potadan beni böyle sen döktün madem,
daha iyi, daha güzel ol, deme,
ben bu kadarım, ötesi fasafiso.

ALİŞVERİŞ

Hadi ben isyan etmiş bir kulum,
sen de ne olur bir kere ne, de.
Hadi ben içi kapkara bir nesneyim,
ama senin aydınlığın hani nerde?
Bizden sana ibadet, senden bize cennet ha?
Nerde kaldı öyleyse iyiliğin, adamlığın,
seninkisi düpedüz alışveriş değil de ne?

İSTEDİĞİM
ÇOK DEĞİL

Bir ekmek kapısı aç bana,
bir geçim yolu bulayım
kula kulluk etmeden.
Öyle sarhoş olayım ki şarapla,
öyle kendimden geçir ki beni,
duymayayım bir baş ağrısı bile.

BAĞIŞLA
BENÎ

Bu yüreğe acı bir parça, ne olur.
Dertlerin yurduna bir parça acı.
Tutsağın olmuş bu cana kıyma.
Meyhaneye giden bu ayağı hoş gör.
Bağışla şarap tasını tutan bu eli.

NE DEN

O gün başka işin yokmuş ki,
yetmiş iki millet çıkarmış komuşun ortaya,
bir sürü soy sop çıkarmış komuşun.
Bense, aşk soyuna bağlı doğmuşum sımsıkı.
Bu ayrılık gayrılık neden diye sormuş durmuşum,
bu müslümanlık, bu gâvurluk neden,
aşk içinde erimek varken?

DÜNYA
İNSANLAR
VE
ÖZGÜRLÜK

BAŞKA

Tam yatmasın aklın hiç bir Őeye.
Neler çıkar karŐına kimbilir yarın,
bu karanlıktan başka bir karanlık,
bu sabahtan başka bir sabah.

TESTİCİK

Dün çini testi yi taşa vurdum.
Adamakıllı sarhoştum, zilzurna.
Kendiliğinden konuşuverdi testicik:
«Senin gibiydim ben de bir zamanlar.
Ya sen de bir gün benim gibi olursan.»

GÜMBÜR
GÜMBÜR

Doğruyu savundun mu, halin duman.
İnsanın eli kolu bağlanmış bi kere.
Sıvarsın günün birinde paçaları,
ha babam, dersin, gerçeğe uzanırsın,
gümbür gümbür yuvarlanırsın karanlığa.

O KİŞİLER

En ince düğümler nasıl çözülür,
gösterdiler dostlara bir bir,
erdemi, yolu yordamı bilen kişiler.
Ama atamadılar nedense tek adım
şu karanlık gecenin içerisine,
anlata anlata bitiremediler masalı,
daldılar deliksiz uykuya.

MASAL

Ne diye güvenirsin paraya pula?
Ne diye övünürsün evlerinle, konaklarınla?
İnsan ömrü masaldan başka ne?
Kasırgalar üstüne yaparsın evini,
muhtar yakarsın içinde üstelik,
bir bir konaklar dizersin sel uğrağına.

ALDIRMA

Çalırna bak şu zibidilerde.
Geçirmişler ellerine bu ülkeyi,
en bilgini sanıyorlar kendilerini buranın.
Aldırma, serin tut sen içini,
bilmezsin, öyle eşektir ki onlar,
eşek olmayana dinsiz imansız derler.

KANCIK

Bir sürü alçağı sensin adam eden,
toprak sahibi yaptın hergeleleri, davar sahibi.
Han verdin, hamam verdin, bol keseden.
Beri yanda yiğit adamın kuru ekmeği yok.
Köpek işesin senin içine, kancık dünya.

ALABİLDİĞİNE

Bir tek soluğun bile boğa gitmesin,
her solukta alabildiğine yağa,
bu dűnya bahçesinin anasıdır yađamak.
Ama durmaz, uçar gider yel gibi.

OYUNCAK

Beni dinle, eski dostların bir tanesi,
kulak asayım deme sakın feleğın işine,
ne başı var onun, ne dibi.

Bir ufacık arsa yeter bana, de,
çöküver o arsanın kıyıcığına,
hiç durmayan oyuncağı seyreyle.

PAÇACIYA
MİNNET
ETMEM

Önce dert avucundan çekerim kana kana şarabı,
sonra gider bir yudumcuk su içerim, oh derim.
Önce ciğerimi pişirir, bir güzel yerim,
sonra banarım lokmamı bir ahbabın tuzuna.

DEĞMEZ

Bütün bu çabalaman neden?
Karnını doyurman içinse bir diyeceğim yok.
Üstün başın, çoluğun çocuğun içinse gene yok.
Ama çok paralı bir adam olmak içinse
kıyma güzel ömrüne, değmez.

SATMA

Kulak verir dinlersen, bir çift sözüm var sana:
Taş çatlasa ikiyüzlülük rubasını giyme,
bir dakkalık mutluluk mutluluk değil.
Ne olur, satma ölümsüzlüğü iki pula.

TOPRAK

Dün testicilerin ordan geçiyordum,
elleri baktım ne güzel oynuyordu toprakla,
baktım on parmakta on hüner.
Kimse farkında değildi, bir ben gördüm,
babamın toprağıydı ellerindeki toprak.

GÖZÜNÜ DÖRT AÇ

Şu zamanda bir sürü dostun olacak da ne olacak.
Şöyle uzaktan bi selâm, nasılsın iyi misin, o kadar.
Tam inanır güvenirsin, basarsın bağrına,
bir de can gözünü açtın mı, ne göresin,
dost bellediğin dost değil, yılan.

VIZ GELECEK

İster Müslüman olsun, ister gâvur olsun, bana ne,
sımsıcak olsun yürek dediğin,
sevgiyle dolu olsun ağzına dek.
Bizim deftere adın hele bir yazılsın, kardeş,
o zaman cennet de vız gelecek sana,
göreceksin, cehennem de vız gelecek.

ŞEYH
İLE
OROSPU

Bir şeyh dedi ki bir orospuya:
«Sarhoşsun kızım sen oldum bittim,
bugün birinin koynundasın, yarın birinin.»
Orospu, bakıp bakıp şeyhin suratına, ne dese:
«Ben dediğin gibiyim, şeyhim, doğru,
ama sen, şu görüldüğün gibi misin?»

DİLE BENDEN

Tanrı gibi gökyüzüne uzanabilseydim,
canına okurdum şu düzenin, canına.
Bir dünya kurardım gönlümce, yepyeni,
ey insan, derdim, ey insan,
dile benden ne dilersen.

DEVEDE
KULAK

Dünyamız baştanbaşa acı dolu, dert dolu.
Dünyamız kan içinde, felek domuz, ikiyüzlü,
Rahat adam nerde hani,
mutlu adam hani nerde?
Varsa bile, devede kulak, aldırma.

ZAMANA UYGUN
BİR ÖĞÜT

Dinle beni, aklını başına devşir oğlum,
dostluk ne, sevgi ne, bir sürü ıvır zıvır.
Sarıl dünya işine, dilini sıkı tut ama,
gözün mü var, kulağın mı var, neyin varsa,
ko bir yana hepsini, bi güzel turşusunu kur.

FÎTÎZ

Gül mü yok, diken olsun diken.
Güneş mi yok, ateş olsun ateş.
Hırka mı yok, şeyh mi yok, tekke mi yok,
kiliseye, çana, puta fitiz.

VAKTI
GELİNCE

Gözümü korkutan ne, yok olmak mı?
Bu yarımından daha güzel bana öbür yarım.
Na şurda bir can var, şöyle böyle, iğreti,
vakti geldi mi, bas git, derim, oldu bitti.

BİZ İNSANLAR

Kuşlar gibi tuzağa düşmüşüz.
Feleğin durmadan yumruğunu yemişiz.
Al kanlar içinde baştan çıkmışız.
Kapısız, damsız şu yuvarlakta
bir sürü insanız, başıboş, kimsesiz.
Bu dünyaya istediğimiz gibi gelmedik,
bu dünyadan istediğimiz gibi gidemeyiz.

CEHENNEM

Görmüş geçirmiş adama canım kurban,
ayağının tozu olayım onun, tozu.
Asıl cehennemi sen gel bana sor, ahbap,
asıl cehennemi sen gel bana sor:
Hiç yanmamış bir adamla otur bir parça konuş,
gör bak, cehennem denen şey nasıl oluyor.

ÖLMEZLİK

Şurda, oh diyecek bir yer olaydı,
ya da şu uzun yolun güzel bir sonu:
Yüzbin yıl sonra, yerin altından,
otlar gibi, yeşil yeşil, çıkma umudu.

ACI
ŒİR

Dost mu dedin? Œu hokkabaz evinde ha?
Sakin arayıp durma onu boş yere,
bunu benden duy, kimseye bir Œey deme.
Dermanı falan geç bi kalem, derde sarıl,
sarmaŒ dolaŒ otur kal acılarınla.
Acılara ortak mı dedin? Geç onu da.

BAKMADAN
GÖZYAŞINA

Bilmez miyim seni, domuz, bilmez miyim seni,
insanoğlu bir kere düşmeyegörsün zora,
şöyle bir parçacık uzatmazsın elini,
nerde bir acı görsen, nerde bir yaralı yürek,
bakmadan gözyaşına, katarsın acıya acı,
al dersin yaranın üstüne bir yara daha.

**BEY
GİBİ**

Acılara, kaygılara kapılmak da ne?
Hoş tut yüreğini, gününü gün et, eğlen,
ama bu namussuz yolda namuslu yürü.
Sahiden yokluksa bu gidişin sonu,
sen kendini bugünden yok say,
yaşa kendi buyruğunda bey gibi.

HANI
DUMAN

Bu dünyaya geldik de ne anladık, ne gördük?
Yaşamak umudunun çiçeği hani nerde?
Bu ateşte bir hayli iyi insan yandı,
kül oldu gitti bir hayli iyi insan.
Bir parça duman hani yok mu, bir parça duman?

DAKKA
ŞAŞMA

Şu olan biten var ya, boş ver ona.
Taş yağsın isterse, çok sürmez.
Dakka şaşma dakika, yaşamaya bak.
Ne geçmişi düşün, ne gelecekten kork.

BİR GÜN GELİR

Yaşadın, yaşadın, bin yıl yaşadın diyelim hadi,
sen bana sonunu de bunun, sonunu.
Şu yıkık dökük saraydan çekip gitmek değil mi?
Ha anlı şanlı bir sultansın, ha bir dilenci,
bir gün gelir ikisi de çıkar bir kapıdan.

ANLADIMSA

Dünyaya gelirken sormadı kimse bana
ister misin gelmek, istemez misin?
Şaşıtm kaldım burda ne gördüysem.
Şimdi de çekip gidiyorum işte,
bu da elimde değil, ne yapayım.
Anladımса bu işi arap olayım.

SAKIN HA

İyi yürekli mi, akıllı mı, yanaş, korkma.
Nobran mı, yetersiz mi, kaç bucak bucak.
Akıllı insan zehir sunsa al, iç.
Nobran bal şerbeti uzatsa, sakın ha!

KULLUĞA
PAYDOS

İki günde bir somunla katığım olsun,
kırık bir testide yarım tas soğuk suyum.
Bunlar varken el kapısında kulluk ha?
Gel gör, yaparsam namussuzum.

KAZIK

Çıkıncaya dek bedenden bu kuru can
en iyi şeyi yapacağım, inadım inat.
Saçına sakalına edeyim, kim kınarsa beni.
Dokanmasınlar bana, deyyusluk etmesinler,
görsünler biraz da oturdukları kazığı.

KÖTÜ TOHUM

Bakıyorum cenneti arıyorsunuz boyuna
kiminiz tekkede, kiminiz medresede,
kiminiz manastırda, kilisede kiminiz.
Ödünüz kopuyor cehenneme gitmekten.
Oysa hiç ekmedi yüreğine bu tohumu
aklı başında olan.

ANLAMADIM
GİTTİ

Bugün benim gibi sevdalı var mı,
bugün benim gibi deli,
yerlere serilmiş, yüreği kan içinde?
Ben değilsem kim şu adam?
Bir zamanlar vardım, ben bendim.
Bugün var olan neyin nesi?

DAHA
NE İSTERSİN

Doyacak kadar aşın varsa,
başını sokacak bir de damın,
insanoğluna kulluk etmiyorsan,
başkasının sırtından değilse geçimin,
tamam, güneşli günler içindesin.

ÇİĞ
TANESİ
GİBİ

Her şeyi düzene koymuşun gibi yaşa,
içindeymişin gibi yemyeşil bir sevincin,
sanki geçimin falan yolunda,
çiğ gibi oturdun say yeşillikte bir gececik,
kalkıp gidiyormuşun gibi sabahleyin.

KALAKALMIŞIM

Epey Şey öğrendim, diyordum kendi kendime,
Çok az Şey kaldı, diyordum, anlamadığım.
Aklımı baŐıma alınca ne göreyim,
mrm yel gibi esmiŐ gitmiş,
hiç bir Şey öğrenmeden kalakalmışım.

NEYİM,
NERELİYİM Kİ

Ben istedim de mi böyle oldum?
Kendiliğimden mi girdim bu kanlı yola?
Neden bu yolda koşup duruyorum?
Bir gerçek var beni doğuran,
bir gerçek, benim dışımda,
ben neyim, nereliyim ki kalkıp geleyim?

EY
KARDEŞ

Bu yolda yrmene bak,
ikilik kalkıncaya dek.
Sen dayanırsan ikilik kalkar.
Öyle bir yere de varırsın ki,
senden senlik uęmuŐ gitmiş.

EYVALLAH
ETME

Bir sürü ite kopuğa kulluk
daha ne kadar sürecektir?
Konma ordan oraya sinek gibi,
kimseye eyvallah etme,
yeter iki günde bir somun ekmek.
İç yüreğinin kanını,
ellerin aşını yeme.

GÖRÜRÜM

Uyuyanlar görürüm toprağın üstünde,
görünmeyenler görürüm toprağın altında.
Bakar bakarım yokluk çölüne,
kimi yola çıkmış gelir,
kimi sonra gelecek,
kimi gelmiş gitmiş.

YALAN

Namaz mamaz yalan,
böyle bir bahane gerekti.
Neden mi geldik camiye?
Burdan yürüttüğümüz seccade eskidi.
Belki bir yenisi vardır, bakalım dedik.

DÜZEN
OLSAYDI

İyi bir düzen olsaydı dünyada,
doğru tartılsaydı insan emeği,
dünya, sevilen dünya olurdu.
Namuslu insanlar kalmazdı bir köşede.

ZİNDAN

Bir yemiş koparsaydım umut dalından,
bir uç bulsaydım yumağıma,
yoluna koysaydım işimi bir parçacık.
Açılırdı tokluk ülkesine bir kapı
bu karanlık, kör zindanda.

UĞURLAR OLSUN

Özgürlük yoluna girmezsen,
bu yolda koşmazsan vargücünle,
yıkamazsan yüzünü kanında yüreğinin,
yarın avucunu yalarsın.
Er dediğın kendini yok bilmedi mi,
cayır cayır yanmadı mı yürek dediğın,
hadi öyleyse, uğurlar olsun.

YOLCULUK
VAR

Yaşlandım, oldum iki kat.
Oysa kumaşlar dokumadaydım, yepyeni, sağlam.
Demin cana baktım, kalktı gidecek,
aman, dedim, ne olur can, gitme,
dedi, dam çöktü çökecek, duramam.

SIKIYSA

GüneŖi balçıkla gel de sıva.
Gizli türküleri gel de söyle.
Bir güzel inci çıkardı akıl,
düşüncemin denizinden,
sıkıysa gel de del.

İNSANCA
YAŞAYAMAMAK

Bu dünyadan mı korkar sanırsınız beni,
ölmekten mi korkar sanırsınız,
canımın, bırakıp bedenimi, gitmesinden mi?
Ölüm gelmiş gelmemiş, umurumda değil.
Yolumu kesen, insanca yaşayamamak.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	6
Neler dendi	13
ŞARAP ve AŞK :	
Her Şeyden Uzak	19
Dünya Bir Yana Sen Bir Yana	20
Rüzgârlar Gibi	21
Bir Bahar Sabahı	22
Dönen Kim	23
Kadir Gecesinde Bile	24
Kendini Bil	25
Mutlu Kişi	26
Topu Topu	27
Bir Günün Beyliği	28
Benim Payım	29
İki Yular	30
Hani	31
Ne Güne Duruyor	32
Yarın	33
Bu Yoldan Şaşma	34
Kancıklık Yok	35
Bu Korku Ne	36
Medrese Dediğin	37
Tın Tın Ötersin	38
Hiç Uyanmadan	39
Aşk Şerbeti	40
Bırakmazsın Adanı	41
Solmayagörsün	42
Sahi	43
Ey Şarap Sunan	44
Yaz Kâtip Yaz	45
Var mı Daha Ötesi	48
Bu Şarap	47
Çıkaralım Dedik Acısını	48

Oldu mu Bu	49
Veryansın	50
Beri Dursun	51
Cehennemın Dibine	52
Kadehin Gözlerindeki	53
Cennete Kimse Gidemez	54
Dahası var	55
Harcama Beni	56
Son Güne Dek	57
Yaş Yetmiş	58
Beni Ararsanız	59
Öldükten Sonra Diriliş	60
TANRIY'LA KONUŞMALAR :	
Yasak	63
Ya O Ya Bu	64
Fark Ne	65
Fasafiso	66
Alışveriş	67
İstedğim Çok Değil	63
Bağışla Beni	69
Neden	70
DÜNYA, İNSANLAR VE ÖZGÜRLÜK :	
Başka	73
Testicik	74
Gümbür Gümbür	75
O Kişiler	76
Masal	77
Aldırma	78
Kancık	79
Alabildiğine	80
Oyuncak	81
Paçacıya Minnet Etmem	82
Değmez	83
Satma	84
Toprak	85
Gözünü Dört Aç	86

Vız Gelecek	87	
Şeyh ile Orospu	88	
Dile Benden	89	
Devede Kulak	90	
Zamana Uygun Bir Öğüt	91	
Fitiz	92	
Vakti Gelince	93	
Biz İnsanlar	91	
Cehennem	95	
Ölmezlik	96	
Acı Şiir	97	
Bakmadan Gözyaşına	98	
Bey Gibi	99	
Hani Duman	100	
Dakka Şaşma	101	
Bir Gün Gelir	102	
Anladımса	103	
Sakın Ha	104	
Kulluğa Paydos	105	
Kazık	106	
Kötü Tohum	107	
Anlamadım Gitti	108	
Daha Ne	İstersin	109
Çiğ Tanesi Gibi	110	
Kalakalmışım	111	
Neyim, Nereliyim ki	112	
Ey Kardeş	113	
Eyvallah Etme	114	
Görürüm	115	
Yalan	116	
Düzen Olsaydı	117	
Zindan	118	
Uğurlar Olsun	119	
Yolculuk Var	120	
Sıkıysa	121	
İnsanca Yaşayamamak	122	

1875

1875

1875

1875